

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre . . .	16 kor. — fill.
Negyedévre . . .	4 „ — „
Helyben házhoz hozva:	
Egész évre . . .	20 kor. — fill.
Negyedévre . . .	5 „ — „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre . . .	24 kor. — fill.
Negyedévre . . .	6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, április 18.

Választási fuvardijak Biharmegyében.

A sajtóban és a közvéleményben minden félhivatalos czáfolat daczára erősen tartja magát a hír, hogy még az idén új választások lesznek. Ennek előhírnökéül tekintik a fuvardijáról szóló szabályrendelet átdolgozását, mit anynyira sürget a belügyek vezetésével megbízott miniszterelnök, hogy rendkívüli megyegyűléseken kell e szabályrendelet tárgyalni, hogy május végén minden törvényhatóság felküldhesse a belügyminisztériumba.

Másik előhírnöke e választásoknak a Gullner Gyula kinevezése belügyi államtitkárrá s ami talán még biztosabban jelzi a választások közeledését az a körülmény, hogy a képviselők szokatlanul sűrűn megfordulnak választóik előtt, sőt, amit éveken keresztül elhanyagoltak, még beszámolókat is tartanak.

De térjünk vissza a választási fuvardijakra, melyeknek megállapításáról ma tanácskozott Biharmegye rendkívüli közgyűlése.

Általános a vélemény, hogy a mily üdvös befolyással lesz a választások tisztaságára a kuriai bíraskodásról szóló törvénynek az az intézkedése, mely a hivatalnokokat eltiltja a korteskedéstől, éppen olyan káros hatással lesz a fuvardijak megengedése és törvényesítése. Valósággal takarója lesz ez az elhibázott intézkedés a vesztegetésnek.

Igaz, hogy Széll Kálmán igazított már egyet-mást az egyes törvényhatóságok

által botránnyosan megállapított fuvardijakon, de valójában még most is melegágya lesz az a vesztegetésnek s félő, hogy olyan irányba fogja terelni a képviselő választásokat, a milyenre Széll Kálmán éppen nem gondolt.

A Bánffy-Tisza klikknek egyik organuma — a Pesti Hírlap — már egész czinikus módon hozzá fogott megtanítani a korteseket arra, hogyan lehet kijátszani azt a törvényt s hogyan lehet minél borsosabb számlákat nyújtani be a képviselőjelölteknek. Ennek alapján sok helyen már ki is számították, mi lesz az ára egy-egy mandátumnak. Néhány nap előtt közölték a fővárosi lapok a Baranya- és Tolnamegyei kerületek árait. Mondhatjuk, elég borsosak. Van közöttük 20—23,000 frtba kerülő mandátum is. Mi lesz olyan helyeken, mint Biharmegye déli része, hol nagyok a kerületek s rosszabbak az utak.

Méltán mutatott rá ma Biharmegye közgyűlésének szónoka, aki maga is két cycluson át képviselő volt s ismeri a választások csinyját-binyját, hogy ezentúl csak gazdag ember léphet fel jelöltnek, aki megveszi a választókat. Ha nincs pénze a jelöltnek s egyes érdekkörök adnak neki, — ezeknek lesz a képviselője és nem választóinak és nem a népnek.

Az ilyenekkel pedig már is torkig vagyunk, jó lenne szabadulni tőlük s az egész rendszertől. Mert az ilyenek aztán a parlamentben is nem a nép s a haza bajával fognak törődni, hanem saját önző céljaival s azoknak az érdekeivel, akik nekik a választáshoz pénzt adtak.

Elég baj sarjadzott ebből eddig is. A vicinálákat hajhászták a képviselő urak

s törekedtek bejutni a bank és nyereszkes vállalatok igazgatóságaiba s természetesen a kapitalizmus érdekeinek minden áron való előmozdítását tartották főkötelességüknek.

Igazán sajnálatos lenne, ha a fuvardij szabályzat ilyen ferde irányba terelné a választásokat.

Ezen legalaposabban segíthetnének avval, amit Zalamegye egyik faluja tett, ahol megfogadták a választók, hogy egy fillér fuvardijat sem fogadnak el, ők fizetik az összes költségeket. De vajjon hány ilyen falu akad nagy Magyarországon?!

Más expedienst kell azért keresni, amit még lehet meg kell tenni a fuvardijak leszállítására és szigoruan kell üldözni minden visszaélést — még ha egy pár tucsat mandátum megsemmisítésébe kerül is.

Hontvármegye azon kéressel fordult a képviselőházhoz, hogy a *községenkénti szavazásról* alkosson törvényt s ezt hangoztatta a mai közgyűlés szónoka is. Ugy látszik azonban, hogy egy ily nagy jelentőségű törvény alkotásra már — nincs idő.

A vármegye rendkívüli közgyűlése.

— A képviselőválasztók fuvardijai. —

Nagyvárad, apr. 18.

Biharvármegye törvényhatósága ma rendkívüli, de néptelen gyűlést tartott, melynek legfontosabb tárgya volt a választási fuvardijakra alkotott szabályrendelet módosítása.

A javaslat felolvasása után mindenki kácsolódai kezdett, hogy már vége a közgyűlés-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Hajnalhasadás.

Mese.

Írta: W. R.

Elfáradt az éjszaka egy helyen lebegni magányosan a láthatár felett; sötét szárnyai meredten húzódtak végig az égbolton s a fényes, aranyos kis csillagok álmosan hunyorgatták szemüket; néma, erős homálylyal derengeni kezdett a hajnal az égbolt keleti felén, megmagszakítva az éjszaka fekete uszályának vastag leplét.

A hajnal hasadt . . .

Pásztor volt a fiu, kedves, bohó bárányokat őrzött a leány is. Ott találkoztak mindennap a forrás árnyas partján. Megitták a kis báránykát aztán virágokat szedtek és a nagy tölgy árnyékában — a mely büszke komolysággal nézett egymagában a buja mezőre — bokrétába, koszoruba kötötték.

Forrón sütött a napsugár s a nagy tölgyfa is csak kis árnyékot adott. A pásztorfiu hanyat dőlt az árnyékban, a fejét a lágy fűre fektette s olyan álmodozva nézte az apró felhőfoszlá-

nyokat, a mint azok egymást tréfás jókedvvel kergetik. Bánatosan nézte azokat, mintha azokban a foszlányokban a saját életét látta volna. Árva volt, nem ismerte sem apját sem anyját, a szomszédok könyörületéből élt és most a bárányokat őrizi. Épen ilyen sorsa volt Marinkának is. De ő legalább a gazdag nagybátyjának a bárányait őrizi, a ki magához vette Marinkát, a mikor az édes anyja meghalt. És Marinka nagy volt, volt vagy 10 éves a mikor az édes anyja meghalt: ő még emlékszik az édes anyai csókra . . .

Már esteledik; az esti csillag is feljött, a falu kis harangja megkondul s a szél elviszi a hangot messze, messze . . . A pásztorfiu és leány összeterelik a bárányokat s maguk előtt hajtva megindulnak lefelé a dombról, de kíséri a kis forrás vize is őket, szájaskodva, csacsogva fut mellettük, míg vízfodrain, ezüstös szint kölcsonözve neki, az esti csillag fénye ragyog.

Hazaértek a bárányokkal, el is zárták már s most egymás mellett ülnek a ház előtt a kis padon. A hold is feljött, csendes az utcza, a fehérre meszelt házakban is csend van már, a munkás emberek lenyugodtak.

A fiu töri meg a csendet.

— Látod Marinka, milyen szépen ragyognak a csillagok! Mintha szeme, lelke volna, olyan erősen fénylik, mintha élne s tudná az én nagy bánatomat: olyan busan néz le reám!

— Látod, itt a bokorban fénye mint rezege, mintha csókólná sugaraival a levélkéket, a levélkék ajkait. Milyen boldog az a levélke . . . Én nem leszek boldog soha, én reám nem fognak boldogan nézni a csillagok és a hold, azért is félek úgy a holdtól . . . Pedig ha te akarnád Marinka . . .

— Nem értelek Józsi . . .

— Nem értesz? Nem akarsz érteni. Te látod, hogy szeretlek én téged, a mióta látlak, a mióta ismerlek. A mikor legelőször jöttél ki a mezőre a bohó bárányokkal, tavaszi szép reggel volt; alighogy feljött a nap, a port felfelve, felkavarva, vígan énekelve jöttél a bárányokkal a forráshoz. Hajad széthullott, a szél játszott vele s a napsugár bearanyozta; piczi lábaddal beleszütyedt a harmatos fűbe s egy vékony fűzfavesszővel suhintgattál a levegőben . . . Nem feledlek el soha Marinka, — olyan szép voltál mint a sziklarózsa, mint a buza- virág . . . És én megszerettelek; szeretem a lelkedet, a jó szivedet, imádságos kis szádat, buza- virág szemeidet . . . Ha te is szeretnél Marinka, — akkor nem félnék úgy a holdtól, nem néznének a csillagok olyan busan az én hosszu egyedül levő árnyékomat . . .

Ugy elszorult a pásztorfiu terka a nagy szomorúságtól, a nagy panasztól, hogy a hangja is elakadt . . .

— Nem tudom mit beszélsz, Józsi . . .

nek, a mikor föllállott *Vidovich* György cz. kanonok az űsz p.-szöllősi plebános s olyan szép, eszmékben tartalmas beszédet mondott a szabályrendelet ellen, hogy érte éljenzést is kapott, pedig azután egyhangulag megszavazták az egész szabályrendeletet. Az éljenzés onnan származott, hogy ritka abban az olyan szabad és igaz meggyőződésből jövő politikai kijelentés, amelyeket az űsz p.-szöllősi plebános tett.

A közgyűlés lefolyásáról tudósításunk a következő:

Elnök dr. *Beöthy* László főispán. Jelen voltak: Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, dr. Wallner Ödön főügyész, Hranyczy Károly árvaszéki elnök, Cziffra Gerő főpénztárnok, Baranyi András, Keszthelyi Zoltán t. b. főjegyzők, dr. Cziffra Kálmán, Balázsházy Zoltán, Balogh Elemér, Beöthy Lajos aljegyzők, Schlauch Nándor, Radnay Farkas, Fásie Tódor orsz. gy. képviselő, Géczy Lajos, Vidovich György, Olasz Gyula, dr. Fássy Lajos, Nagy Márton, dr. Márkus László, Újbelyi Béla, Papp Imre, Fráter Kálmán, Rézmann Márton, Hegyesi Márton, Hirschmann Konrád, Weiterschütz János, Friedmann Benő, Balogh Lajos, Lichtmann József, Delly Imre, Rokszin János, Beöthy Ödön, Sternberg Lázár, Dávidházy János, Csorvássy István, id. Varga Károly, Nagy Lajos, Jellinek Géza stb.

A választási fuvardijak.

Keszthelyi Zoltán aljegyző felolvassa a m. kir. belügyminiszter leiratában foglalt utasításokat a képviselőválasztási fuvardijak tárgyában már megalkotott szabályrendelet áldogozására.

Az állandó választmány a miniszteri utasításokat illetőleg kijelenti, hogy azok sok tekintetben nem teljesíthetők. A fuvardij megállapításnál például nem lehet tekintetbe venni a szállított személyek számát, mert a fuvarosnál ez a körülmény nem jön tekintetbe, ő csak az idővesztésért akarja megtéríteni. Ugyisint nem lehet tekintetbe venni a fuvardij megállapításnál az egy és két fogatok rendszerét, mert a fuvaros dolga, hogy miként és mily erővel szállítja el az elszállítandó személyeket.

Ne legyen fuvardij.

Vidovich György cz. kanonok:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Ha a felolvasott javaslat csak legtávolabbról is előmozdítaná a választások tisztaságát, senki nálam szívesebben nem járulna ahhoz, de

nem így van. Megrontattuk a választó közönséget és most szentesíteni akarjuk a visszaélést, mely nagy részt ezen megrontást eszközölte.

Állításom igazolására vissza kell a multba mennem. A 48-iki választásokról nem szólok, nincsenek adataim. De már a 61-iki választásokról merem állítani, hogy fuvarról szó sem volt, 65-ben hasonlóan, 69-iki választásoknál, a Deák-párt és balközép ütközött, itt már kezdődött a nem tisztességes eszközök alkalmazása, közte a fuvarbér is, ez időtől a választások mindinkább inkább vesztettek ideális tisztaságukból, nevezetesen hogy a fuvarbérrel szólnak azok oly magasra emelkedtek, hogy a megvesztegetés jellegét öltötték magukra, de még 72-be is volt kerület, melynek választói gyalog vonultak a választási központra, de még most is tudok községet, hiszem van több is, melynek választói fuvarbért nem követelnek.

Mi lesz már most, ha a javaslat szabályrendeleté lesz? Nem az, hogy szabad lesz mérsekelt fuvarbért fizetni, de azt fogják hinni, hogy azt muszáj fizetni, ez pedig a parlamenti rendszer elsűpedésére vezet, Ahhoz, hogy 8-900 választót valaki bevigyen pénz sok pénz kell, a szegény ember hát ha lehetséges is, meg lesz fosztva annak lehetőségétől, hogy hazájának a parlamentbe hasznára legyen. A gazdag az könnyen fizet, tehát az a kor, mely mindég a demokráciát hangoztatja, kaput tár a plutokráciának, pedig a plutokráciánál nincs veszedelmesebb uralom, mert a pénznek nincs hazája, annak ubi bene ibi patria.

Nem szeretnék olyan szabályrendeletet hozni, mely végre nem hajtható. A fuvarbért a mint az nem kötelező nem lehet megszabni, ez alku tárgya. A katona fuvar például meg van szabva és a szabottárban a község köteles kiállítani. Mi lesz már most ha egy község megköti magát és a szabályrendelet ára mellett nem vállalkozik a választók szállítására? Vajjon a jelölt vagy a párt nem szállítja azokat be? es filléreskedésével, feladja a győzelem reményét? Pedig tessék elhinni, amint megtudják, hogy mint mondtam, sokak okoskodása szerint a fuvarbért muszáj megfizetni, nem egy községesz, mely ezt megteszi. A következő az lesz, hogy a kuria megsemmisíti a választást, mert fuvarbért szabad fizetni, de annyit, a miért vállalkozó akad — nem.

Azután ki fizeti a fuvarbért? a jelölt, ha van miből, és ha megválasztják úgy fog gondolkodni: megfizetem a szavazatokat, semmi közünk egymáshoz. Ez a népképviselő elvének eltiporása. Ha pedig a jelölt szegény vagy visszahuzódik, vagy fizet a rokonság, vagy összeírják a költséget a kerület módosabbjai s ez ismét olyan kötelességeket von maga után, mi a népképviselőt nyugózni fogja. Engedjék meg, ha a vagylagosságból ezután már a központot kihagyom.

Méltóztatnak azt tudni, hogy a megyebizottsági tagok is központokon választatnak, hát itt mi lesz? a szabályrendelet. Azt hiszem nem lesz, de azt is hiszem, hogy a mint ez a szabályrendelet életbe lép kevés fuvaros fog akadni, ki ingyen befog és így teszünk a polgár legszebb jogát, illetőleg annak gyakorlását kereset forrássá.

De ha az a módosabb választó, kinek járójósága van, a választásnál pénzt kereshet, mit fog mondani a szegényebb, ki két keze munkájával él, ha e szabályrendeletet meghozzuk. Ugy fog okoskodni, ha megfizetik annak a fuvarbért, fizessék meg nekem is a napszámomat; és az okoskodás nem is egészen helytelen, mert neki dolgát kell elhagyni és ha munkája sürgős napszámot fogad maga helyett.

Azt hiszem, mindenki egyetért velem abban, hogy a választások tisztaságát óhajtóknak oda kell törekedni, hogy a választásoknál a szavazás községenként, titkos szavazással történjék. Ha ezt a szabályrendeletet meghozzuk, vegye azt föl a jelölt programjába, s az lesz a válasz: Hát már attól a kis fuvarbértől is meg akar fosztani minket?

Nem akarom tovább a t. közgyűlést fásztani, egyszerűen megteszem az indítványomat, mondja ki a vármegye közönsége, hogy Biharvármegyében a képviselőválasztók szállításáért fuvarbér nem fizetendő. (Éljenzés).

Hegyesi Márton: Tényleg úgy áll a dolog szerintem is, a mint a tisztelt előttem szóló is kifejtette, hogy ez a szabályrendelet túljár a törvény intencióján s nem fogja előmozdítani a választások tisztaságát. Nekünk azonban, a kik a törvény hatalma alatt állunk, engedelmessékednünk kell a törvénynek. Ez a határozati javaslat nem eredményez tiszta választást. En azt hiszem, hogy nem fog elterjedni a választók között azon nézet, hogy ingyen nem tartoznak menni szavazni,

Olyan furcsa vagy ma, úgy nézel reám a szeméddel, mintha megölni akarnál, aztán ismét úgy, mintha meghalni szeretnél. — Nem értelek, nem tudom mit beszélsz, Józsi. . . A hold, a csillagok — azok szépen ragyognak mindig, mindig. Én is elnézem, hosszasan sokáig. Édes anyámmal — mikor még élt — együtt néztük estként a csillagokat. Ő jut mindig eszembe, valahányszor felnézek a csillagos égre. Ugy érzem, mintha a jó Isten onnan nézle le reám. Imádkozom is mindig a csillagokhoz s a mig összekulcsolt kezekkel kérem a jó Istent anyám lelkéért, addig folyton a csillagokat nézem és azok olyan kedvesen néznek reám, mosolyognak reám. És te félsz a holdtól? Igazán? Bohó vagy Józsi, a hold nagyon kedves, jó barát, nekem leghivebb társam. Olyan szépen süt a földre és megezüstözi a vizet, a fák leveleit, a kis ágyamat, kezeimet. — Azt kérdezd Józsi, szeretlek-e téged? Igen Józsi, mintha csak testvérem volnál. . .

— Nem tudnál másképpen szeretni, — Marinka? . . .

— Nem tudom mi az. . .

A falu éjjeli őre hangosan kiáltotta az órát, Marinka felállott s befelé indult, Józsi felé nyujtva kezét, jó éjszakát kívánt neki.

Józsi elfogadta kezét és olyan szomoruan válaszolta:

— Isten veled, Marinka! . . .

Elváltak. Józsi legelső gondolata az volt, hogyha nem szereti őt Mariska, hát elbujdosik a nagy világba.

*

Elért az erdőig Józsi. Leült egy nagy fa alá s nagy busan gondolkodott, hogy mit csináljon, mert visszamenni nem akart. A jó Istenhez fordult imájában, hogy küldje segítségét e nagy szerencsétlenségében. Elaludt.

Mikor felébredt, még sötétség volt s észre vette, hogy egy nagy, fekete palást van vállára akasztva.

Egy hang hallatszott aztán az erdő mélyéből, a mely tudtára adta Józsinak, hogy a jó Isten levette a nagy szerencsétlenséget róla és ezentúl ő lesz az éj. — Nagy szél kerekedett ekkor, a mely Józsit, vállán a paláttal, egész az égig emelte és aztán — nyugat felé vitte.

*

Másnap Marinka hiába várta a mezőn Józsit, csak nem jött. Szomorú volt egész nap, nem lelte helyét s bizony érezte ám, hogy nem úgy szereti ő Józsit, mint egy testvért.

Este, a mikor álmra hajtotta fejét, szépen kérte a csillagokat, a nyájas holdat, az ő

kedves társait, hogy mutassák meg neki az utat, a merre Józsi elment,

Alig derengett, a mikor fölébredt. Csodálkozva nézett végig magán: Rózsaszínű bő ruhája volt, vállából nagy, hófehér szárnyak nőttek ki, haja szétomlott a vállára és a fején arany korona volt.

Egy hang, — mintha szférák zenéje volna, — így szólt hozzá:

— Elűzted őt, ki téged igazán szeretett; te érzed ezután azt a fájdalmat, a melyet ő már végigszenvedett. Ugy legyen! *Hajnallá* változtál, örök időközön át nyomában fogsz járni kedvesednek! És most repülj! . . .

* * *

Marinka mindig Józsi nyomába repül, de soha utol nem érheti, mert a mikor a hajnal felvirrad, az éjszaka már a föld másik felén van.

— Ez a hajnalhasadás meséje.

mert mindig lesznek olyan tehetős választók, a kik nincsenek rászorulva a jelöltek pénzére. Azt ajánlja, hogy a 6-ik paragrafuson, mely szerint a szabályrendelet a fuvarosnak kereseti jogot nem biztosít, módosítsanak, mert a törvény csak a turpis causa miatt nem biztosít kereseti jogot

Vidovich György válaszol Hegyesi Márton azon észrevételére, hogy mi a törvény hatalma alatt állunk s ennél fogva kötelességünk is megalkotni a szabályrendeletet. Ha jogunk van — ugymond — nekünk megállapítani azt, hogy mennyit kell fizetni, azt is jogunk van kimondani, hogy nem fizetünk semmi fuvardiját. (Helyeslés). Ő ismételtén állítja azt is, hogy ezután az a nézet fog elterjedni, hogy a választók nem tartoznak ingyen menni szavazni és a nézet terjedésének nem fog határt szabni a vagyonosság sem. Példát is hoz fel erre. Régebben történt, hogy egy választás alkalmával egy tehetős parasztagazda, kinek vagyona a 100.000 frtot is felülhaladta, a kortések nem mertek megkínálni a fuvardijjal, mire a tehetős parasztagazda így szólt a főkorteshoz:

— Hiszen nekem épp oly jó fuvarom van, mint másnak. (Derűtséggel).

Elnöklő főispán szavazásra bocsátja a szabályrendeletet, a mit általánosságban egyhangulag el is fogadnak.

A részletes vitánál Keszthelyi Zoltán a Hegyesi Márton indítványára kijelentette, hogy ez a kifogásolt rész benne foglalatik a belügyminiszteri rendeletben.

Hegyesi Márton fentartja indítványát.

Fássy Lajos dr. úgy értelmezi a 6-ik §-t, hogy az egyezés alapján állapít meg csak a szabályrendelet kereseti jogot a fuvarosnak.

Beöthy László dr. főispán szintén erre a véleményre helyezkedik, mire a szabályrendelet változtatás nélkül egyhangulag elfogadják.

A szabályrendelet.

A megszavazott szabályrendelet a következő:

1. §.

A vármegye területén levő 12 orsz. gy. v. kerületbe beosztott községekből az orsz. gy. képviselő választás alkalmával igénybe vehető fuvarok díjai a szerint, a mint az egyes községek a választó kerület székhelyére 1—15, 15—30, 30—50 kilométer távolságra vannak, három csoportba állapíttatnak meg és pedig:

- I. csoport 1—15 kmtr. fuvardij 6 korona.
- II. csoport 15—30 kmtr. fuvardij 8 korona.
- III. csoport 30—50 kmtr. fuvardij 10 korona.

2. §.

Az 1-ső §-ban megállapított fuvardijak április 1-től október 30-ig terjedő időben igényelhetők s illetve fizetendők.

November 1-től március 31-ig terjedő idő alatt a fentebb megállapított fuvardijak az első csoportnál 1 koronával, a második csoportnál 2 koronával, a harmadik csoportnál 3 koronával emelkednek.

3. §.

Az országgyűlési képviselő választás alkalmával igénybe vett mind n egyes elfogat, a kocsison kívül legalább 3 választót köteles a választási székhelyre s onnan vissza is szállítani.

Kivételt képez azon eset, midőn valamely községben a meghatározott létszámnál kevesebb választó van, vagy az illető községből kevesebb választó óhajt a szavazásban részt venni,

4. §.

A fuvardijak csakis azokra az esetekre vonatkoznak, midőn az illető választó kerületben szavazásra jogosult választó vagy vele egy háztartásban élő hozzátartozója fogadtatik fel a fuvarozásra.

5. §.

A megállapított fuvardijak a választóknak lakbelyétől a választás székhelyére való oda és vissza szállítására szólnak, miért is egyéb költségek fel nem számíthatók.

6. §.

A megállapított díjtelek azt a normális határt jelölik meg, melyen belül a képviselő jelölt, vagy megbízottja vesztegetés nélkül fuvardiját adhat, ellenben a szabályrendelet intézkedései, a fuvarosok javára kereseti jogot nem biztosíthatnak.

7. §.

Amennyiben a választók szállítása vasúton történik, a megállapított fuvardijak nem fizethetők ki.

8. §.

A vámok, kompdijak, hidpénzek és a többi hasonló illetmények az itt megállapított fuvardijokban nem foglalhatók benne.

9. §.

Ez a szabályrendelet a jelen országgyűlés berekesztését követő napon lép hatályba és hatálya az 1900, 1091, 1902; évekre terjed ki.

Elrendeli ezután a közgyűlés, hogy a főszolgabírók a szabályrendeletet hirdessék meg s a meghirdetésről szóló jelentéseket május 20-ig terjesszék a megye alispánjához, hogy ekkép az új szabályrendelet a miniszteri utasítás értelmében május hó végeig fölterjeszhető legyen jóváhagyás végett.

Ezután még két kisebb tárgyat, a levéltárnok lakbér illetményét és a központi segéd és kezelő személyzet fizetésemelés iránti kérvényét intézte el a közgyűlés, mire az ülés véget ért.

A végrehajtással fenyegetett város.

Az állam minden téren igyekszik a terheket a városok nyakába taszítani, ami által a kimerültség agyonterheli a vidék ezen nemzeti szempontból is fontos gócpontjait. Viszontszolgáltatul azonban alig ad valamit.

Nagyváradon pl. határozottan elég volna a városi tisztviselők kétharmada a város ügyének elintézésére, a többi azért szükséges, hogy a városra oktrojált állami funkciókat végezze. Meggyőződhetünk erről könnyen, ha szemügyre vesszük a hivatalok ügymenetét, elkezdve az adóhivatalon.

A törvény az elemi oktatás ellátását a város kötelességévé teszi, azonban a város nemcsak ennek a kötelezettségének felel meg, a felekezetek támogatása mellett, hanem polgári iskolát is tart fenn s más közoktatási czélra is áldoz.

A város évi mérlege szerint évenként 70—80 ezer forintot költ a város tanügyi czélokra.

Állami támogatásul évenként 7000 frtot ad ugyan a kultuszminiszter, de ezt vissza adja más úton a város.

Az állami főreáliskolának építettet a város olyan diszes és nagyszabásu palotát, amelynek az építési költsége 200.000 frtba került. Ennek az összegnek a kamata legalább is egyenlő az állam által adott 7000 frttal.

A város ezenkívül évi 4000 frtot köteles az államnak fizetni a reáliskola költségeihez hozzájárulás fejében.

Nagyvárad városa olyan anyagi viszonyok között van pár év óta, hogy csak a legszükségesebb, halaszthatatlan kiadásait fedezi.

Igy elmaradt az évi 4000 frt fizetésével az állam részére. A tartozás aztán szépen összegyűlt 14.000 frtra.

A kultuszminiszter azonban valószínűleg még nem tartja elégnek azt az összeget, amit Nagyvárad évenként a tanügyre áldoz s ennek a kifolyása, hogy sürgeti a községi iskolák szaporítását. Azonkívül pedig a reáliskola fenntartásához való hozzájárulásból eredt 14.000 frt hátraléknak május 15-ig leendő befizetésére sürgeti a várost. Kereken ki is jelenti, hogy ha a város ezen határidőn belül nem tesz eleget kötelezettségének, egyszerűen bepereli és végrehajtatja a várost.

Ha egy rideg pénzintézetől kapna a város ilyen erélyes felszólítást, nem tűnnék fel, de az államtól nagyon furcsa viszonzás azokért a sok szolgálatakért, amiket az állam részére tesz.

A közoktatási kormány évi hozzájárulást kíván a reáliskola fenntartásához, követeli a községi iskolák szaporítását, de ridegen visszatartja évek óta a meg-megújuló jogos kérelmet, hogy a városnak nyújtott évi 7000 frt államsegélyt felemelje.

A város kötelessége a községi iskolák fenntartása, az államnak is kötelessége kellő támogatást nyújtani.

Ferencz Ferdinánd házassága.

A trónörökös sokat tagadott és czáfolt házasságáról és ennek előzményeiről legújabbban egy bolognai lap közöl a »Cor di Napoli« nyomán hosszabb cikket. Ez a cikk szöszereint a következő:

Több hónapja, hogy egy új mesallianceról beszélnek Bécsben, a mely Ausztria-Magyarország császárnak (sic!) családját sujtaná. A mesalliance a császár unokaöccsének, *Ferencz Ferdinándnak*, az öröklő hercegnek *Chotek Zsófia* grófnővel való házassága.

Ez a házasság, — mint a »Cor di Napoli« — írja, kegyelemdífés lenne, a házi szerencsétlenségek és viszályok által sujtott császárra, aki amugy is a világ legüldözöttebb fejedelme.

Most unokaöccse tépi széjjel az utolsó eszményi álmod. A császár igen szerette unokaöccsét s abban a meggyőződésben élt, hogy teljesen uralkodik fölötte. Tévedett. Az öreg fejedelem nem gondolt egy másik absolutistikus uralomra — a nő uralmára.

Három-négy évvel ezelőt a főherceg Pozsonyban időzött. Ott ismerte meg Chotek Zsófia grófnőt a ki akkoriban Erzsébet Francziskának, V. Ferencz utolsó modenai herceg özvegyének (első házasságból) udvarhölgye volt. Szép volt a szépek közt, szellemes a szellemekek közt. Ő volt az özvegy hercegnőnek legkedveltebb udvarhölgye a sok között. Ferencz Ferdinánd az akkori huszárezredes, a ki aztán állandóan Pozsonyban állomásozott, szabadon járt, kelt főhercegi rokonának lakosztályaiban. A főhercegnő szerette unokáját s az emberek gyakran látták az ifju tisztet az öz hercegnő hintójában, a mint sétakocsizás alkalmával élénken csevegett.

Ferencz Ferdinánd nem kerülhette el a gyönyörű Chotek grófnőt, a kiről nagy elragadtatással beszélt előtte az agg főhercegnő. Csodálta a szép grófnőt, a csodálattól pedig csak egy rövid lépés van a szerelemig. Fiatalságának egész melegével a grófnőé volt, nem gondolt arra, hogy indiszkrét szemek örökök felette s nem törődött azzal, hogy több

ellenzéki lap úgy irt, mint valami szerelmi kalandról.

Erzsébet főhercegnő végre elhatározta, hogy ennek a veszélyesnek mutató viszonynak véget vet, mert élénk emlékezetében volt még Vacarescu Helén fájdalmas regénye. Irt tehát a császárnak, a ki sietett unokaöccsét magasabb rangra emelni. Testőr-ezredesnek nevezték ki Bécsbe. A császár a szerelmesekre nézve nagyon veszélyes volt. Lehetetlen volt remélni, hogy rábírák a viszony elnézésére, a melynek az volt a hibája, hogy két különböző társadalomhoz tartozó sziv között kötött.

A császár azt hitte, hogy unokaöccsének buskomorságát elűzheti, a mikor kevéssel azután trónörökösnek nevezte ki s a legfontosabb alkalmakkor maga mellé rendelte. És tényleg jónak mutatkozott a szer. A fiatal főherceg belemerült a világváros szórakozásaiba, a melyek örvényként hatnak arra, a kinek rengeteg sok a pénze. Ő pedig gazdag, roppant gazdag. Nagybátyja V. Ferencz a modenai herceg több mint 80 milliónyi örökséget hagyott rá; szülőitől s más rokonaitól is sok milliót örökölt.

Az élvezetekkel telt életnek, avagy a szivében viselt törésnek tulajdonítható-e, hogy egészsége rohamosan hanyatlott. Mellbetegnek mondták, szinte árnyéka lett önmagának. Sovány, sárgás, hajlott s köhécselő megjelenése semmiben sem emlékeztetett a régi daliás lovas tisztre. Az orvosok tanácsára meleg éghajlat alá utazott. A keleti éghajlat jót tett neki s egészen megváltozva tért vissza Bécsbe. Fiatalsága győzedelmeskedett, a tavasz újra virágzott s az életre újra alkalmas testben epedő lélek volt.

Alig néhány napig tartózkodott a király oldalán, a ki boldogan látta viszont trónjának méltó várományosát, a mikor hirtelen Pozsonyba sietett, a hová ellenállhatatlanul vonzották Zsófia grófnő bájai. Ugy mesélik, hogy keleti utazása alatt a grófnő fényképe mindig ágya fölött lógott s gyakran árasztotta el csókjaival az édes arcot.

A főherceg felajánlotta kezét a grófnőnek, de a nemeslelkű s szenvedélyében is mérsekelt nő azt válaszolta, hogy nem számíthat arra, hogy egy jövődöbéli uralkodó neijévé legyen s mivel szerelődje nem akar lenni, kolostorba megy, eltemeti magát.

Ferencz Ferdinánd nem elégedett meg ilyen válaszzal. Bécsbe visszatérése után azonnal kihallgatást kért a császártól. Izgatott, megindító szavakban közölte a császárral abbeli elhatározását, hogy Zsófia grófnőt nőül veszi. S ha trónörökös állása akadályt képezne, kész arról lemondani. Többet ér egy boldog sziv, mint egy szerencsétlen uralkodó.

Élénk szóváltás keletkezett a császár és főherceg között. A fenyegetést a császár később kérésre fogta s egész befolyását latba vetette. Hivatkozott a hazára, a Habsburgok tradícióira, de mind hiába. A főherceg folyton azt hajtogatta, hogy élete elválaszthatatlanul össze van forrva a grófnő életével.

A császár erre tanácskozássra hívta össze kormányát s az uralkodó család tagjait. Több tanácskozást tartottak s végül utána néztek a Chotek-család nemesi levéltárában s arra a felfedezésre jutottak, hogy az ág a legnemesebbek egyike.

1563-ban a család a szent birodalomhoz tartozónak hirdettetett ki. Ennélfogva meglehetően engedni Ferencz Ferdinánd főhercegnek, hogy házasságra lépjen a grófnővel, oly föltétellel azonban, hogy a házasság hivatalosan sohasem ismertetik el, mert Ausztria-Magyarország császárnőjének fejedelmi szülőktől kell

származnia. Kimondatott, hogy az ily házasságból származó gyermekek ki vannak zárva a trónöröklésből.

A császár, úgy látszik, unokaöccse házasságához beleegyezését adta, szive vérzik, ha elgondolja, hogy a császárság s a birodalom sorsa oly trónörökösre lesz bízva, a kitől a joga ismét a család egy oldalágára száll.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Április 20. Esküdtszéki tárgyalás.
Április 21 és 22. A nőegylet amatuer kiállítása.
Április 22. A Biharmegyei Népevelési Egyesület gyűlése.
Április 22. Esküdtszéki tárgyalás.
Április 23 és 24 Jegyzői vizsgák a vármegyeházán.
Április 26. Esküdtszéki tárgyalás.
Április 28. A Berettyó társulat kögyűlése.
Április 29. A nőegylet kögyűlése.
Április 30. Esküdtszéki tárgyalás.

* **A nagy nemzeti zarándoklat.** A magyar nemzeti zarándoklat rendező bizottságirodájában tegnapig ezer kétszázán jelentkeztek a részvételre. A déli vasut három különvonaton indítja majd utnak e hó 24-én a zarándokokat, de több különvonatot nem hajlandó adni, úgy, hogy a bizottság irodája kénytelen kijelenteni, hogy *több jelentkezőt nem fogadhat el.* Viszont az eddig jelentkezettek megnyugtására közli, hogy a jegyek és nyomtatványok szétküldését tegnap megkezdték, úgy, hogy néhány nap leforgása alatt kinek-kinek kezében lesz az irodától várható uti készség. A vidékről Budapestre menő zarándokoknak azt a kedvezményt adta a kereskedelmi miniszter, hogy a III-ik osztályon jövők féláru jeggyel, a II-od osztályiak III-ik osztályu jeggyel, az I-ső osztályiak II-od osztályu jeggyel utazhatnak föl a fővárosba.

* **A Bazar bérjövödelme.** Mikor az építendő Bazar bérletéről volt szó, vérmes reményeket tápláltunk, hogy milyen rengeteg összeget fogunk kapni a Bazar bérjövödelme fejében évenként. A boltokra lett volna ugyan bérlet, de korántsem olyan magas összegért, mint remélték. Hogy a bérlet ilyen váratlan eredményűnek mutatkozik, Kunz Gusztáv ajánlatot nyújtott be, a mely szerint hajlandó, mint főbérlet, évenként az egész Bazar bérletéért 40500 koronát fizetni; az eddig kötött bérleti szerződéseket respektálni fogja. A tanács akként határozott, hogy bekívánja a vállalkozóktól 3 napi határidőn belül az addigi ajánlatokat a helyiségekre. A ki nem adott boltok és lakásokra pedig új árlejtést ír ki. Ha a vállalkozók 3 nap alatt nem mutatják be az ajánlatokat, az egész Bazar bérletére árlejtést hirdetnek.

* **Bolgár tanulók Nagyváradon.** Bulgáriából tegnap délelőtt a szegedi vonattal érkeztek meg Nagyváradra a kustendzei bolgár diákok, a kik tanulmány czéljából beutazták Magyarországot nevezetesebb városait. Hat tanár vezetése alatt 46 diák érkezett. A vasutállomásnál dr. *Bulyovszky* József polgármester üdvözlésére *Palágyi* Lajos szegedi tanár, a ki a vendégekkel jött, köszönte meg a szives fogadtatást. Ezután a város kocsjain a Zöldfába hajtottak, a hol elszállásolták őket s a város megvédte. Kora délután körutra indultak s megtekintették a főreáliskolát, főgymnasiumot, ipariskolát, a községi iskolákat, — továbbá a

Kálmán-féle, Moskovits és Berger szeszgyárat, a gázgyárat, az Andrényi és Kunz üzleteket. Este a Zöldfában vacsoráltak. Ma délelőtt még megtekintik a város nevezetességeit s tovább utaznak.

* **A villamos vasut pótbéjárása.** A nagyvárad villamos vasut tervezett vonalaira már egy ízben megtartották a közigazgatási bejárást. A miniszter leirata folytán azonban új tárgyalásokat tartottak s ebből eredőleg némi változásokat tettek az előbbi terveken. A kereskedelemügyi miniszter a változtatások következtében pótbéjárást rendelt el, a melyet holnap, április hó 20-án tartanak meg melyre a városháza termében lesz az összejövetel. A pótbéjárásra vonatkozólag a polgármester a következő hirdetményt bocsátotta ki:

A tervezett nagyvárad villamos városi vasutnak a m. kir. államvasutak Nagyvárad állomásától a Bémer-térig vezető fővonalán kettős vágány elhelyezése, a Kert-utca—Rhédey-kerti szárnyvonala vágányzatának módosított elrendezése, végül a Kossuth- és a Zöldfa-utcai vonalak között az áramfejlesztő telephez vezetendő új vonal tárgyában Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 18619/900. sz. leiratával a pótbéjárást elrendelte és megkezdésének határidejéül folyó évi *április hó 20-ának délelőtti 9 óráját* összejöveteli helyéül pedig a városházát tűzte ki.

Erről a netáni érdekelteket azzal értesitem, hogy ezen bejáráson esetleg fenforgó észrevételeiket előterjeszthetik.

Nagyvárad, 1900. április hó 18-án.

Bulyovszky,
polgármester.

* **Az interpelláció hatása.** A legutóbbi városi közgyűlésen interpellációt intézett a polgármesterhez dr. *Kazay* Kálmán törvényhatósági tag a széna-piaczon összegyűlt szemét miatt. A gazdasági tanácsos már intézkedett a széna-piacz feltakarításáról. Ez uton hívja fel a gazdákat, hogy bárki vihet díjtalanul a föld termékenyítésére igen jó szénahulladékból szőlőjébe, kertjébe, vagy földjére; azonban a hulladékot pár nap alatt el kell hordani.

* **Egy érdemes orvos 50 éves jubileuma.** A *Biharmegyei orvos-gyógyyszerész-és természetudományi egyesület* f. évi május 15-én tartandó közgyűlésen meg fogja ünnepelni dr. *Kutiák* Ágoston orvostudort, ki ez évben éri el orvosi működésének 50-ik évfordulóját. Az érdemes orvost városunkban mindenki ismeri, tiszteli, nemcsak mint orvost, hanem mint közügyeinknek is egyik buzgó munkását. Régen számos újságcikket irt a *Bihar*-ba és később más helybeli lapokba, melyek által városunk közegészségügyi viszonyainak javításán fáradozott. Jubileumának öröméhez szélesebb körben is sokan fognak őszinte tisztelettel csatlakozni.

* **A főmérnöki czim.** *Szokoly* Tamás törvényhatósági bizottsági tag feljelentést tett *Busch* Dávid városi főmérnök ellen a mérnöki czim jogosulatlan használata ellen, mivel a feljelentés szerint *Busch* Dávidnak nincs mérnöki oklevele. A feljelentést a két első forum elutasította s így az ügy a miniszter elé került. A minisztertől már leérkezett a határozat, a mely szerint *Szokoly* Tamás felebbezését elutasítja s a két első végzést hagyja jóvá.

* **Egy várad polgár halála.** Nagyvárad egy régi derék polgárának: *Fehér* Jánosnak haláláról részvétellel értesülünk. Az elhunyt kesztyű kereskedést tartott fenn hosszú ideig Nagyváradon s a saját műhelyében készült cikkekekkel messze hírnevet szerzet a nagyvárad ipar-

nak. Már évek óta súlyos betegségben szenvedett s üzletét fiának adta át. A család által kiadott gyászjelentés a következő: Alulírottak mély fájdalommal tudatják a legjobb férj, atya, nagypapa, vő, sógor és rokon **Fehér János**nak folyó hó 18-án d. e. 10 órakor élte 60-ik boldog házassága 27-ik évében hossza szenvedés után történt csendes elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai folyó hó 20-án d. u. 5 órakor fognak N.-Kőrös-utca 710-ik számú saját házában az ev. ref. egyház szertartása szerint tartandó ima után az ősi sírkertben örök nyugalomra tételni. Mely végtisztességre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárád, 1900. április 18-án. Béke poraira! Özv. **Fehér Jánosné** szül. **Kis Mária**, az elhunyt neje. **Fehér Irén** férj. **Kirch Árpádné Fehér Gyula**, az elhunyt gyermekei. **Kirch Árpád** m. k. honvéd százados, az elhunyt veje. **Fehér Gyuláné** szül. **Julier Gabriella**, az elhunyt menyje. **Fehér Margit**, az elhunyt unokája. **Özv. Kis Jánosné** szül. **Kovács Zsófia**, az elhunyt anyósja. **Kis István** és neje szül. **Stettner Erzsike** és gyermekeik. **Kis Károly** és neje szül. **Szultán Mariska**, az elhunyt sógorai és sógorónói.

* **Kinevezések.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Biharvármegyében az ér-tarcsai anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezetővé **Vincze Béla** községi jegyzőt, továbbá anyakönyvvezető-helyettesekké a berekböszörményi kerületbe **Finta Gáspár** segédjegyzői irnokot, az ér-mihályfalvaiba **Kovács Zsigmond** segédjegyzőt, a körös-tarjániba **Reichmann József** jegyzői irnokot és a csokajiba **Horváth János** állami tanítót nevezte ki s valamennyit a házassági anyakönyv vezetésével s a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

* **Hazafias ünnepély.** A nagyváradi prem. kanonokrendi főgymnasium az 1848-dik évi április hó 11-ének emlékére folyó hó 20-án délután 10 és fél órakor az intézet dísztermében iskolai ünnepet rendez a következő műsorral: 1. Egyveleg, előadja a zeneegyesület. 2. Ünnepi beszéd, tartja az igazgató. 3. Királyhymnus, előadja a daloskör. 4. Mit végzett az Isten Magyarországról, szavalja **Beczka Jenő** VI. o. t. 5. Diák-induló, előadja a zeneegyesület.

* **A nagyváradi közs. polgári fiúiskolában,** f. hó 18-án ünnepelték meg az 1848-iki törvények szentesítésének évfordulóját. Az ifjuság, a tanári karral, az intézet nagy termébe vonult, hol **Beleznay Antal** énektanár vezetése alatt szép összhangzatban elénekelték a **Szózatot, Hymnuszt és Beleznay A. gyönyörű Királyhymnusát**; **Oó Dezső** tanár alkalmoszerű beszédben méltatta az évforduló történelmi fontosságát; több tanuló pedig hazafias szellemű költeményt szavalt.

* **A jövő évi választók névjegyzéke.** A választók összeírására kiadott rendelet értelmében most már a névjegyzéket korábban kell összeállítani és közszemlére kitenni. A városházán Nagyvárád város jövő évi választóinak névjegyzékét mint értesülünk, már összeállították s közelebb kiteszik közszemlére. Az idén, hír szerint igen sok lesz a felszólalás a névjegyzék ellen, bár sok olyan polgárt felvettek a névjegyzékbe, akiknek eddig nem volt szavazati joguk. — **A központi választmány** április hó 30-án délután 3 órakor tart ülést, a melyen a névjegyzéket megállapítják s május 5-től 15-ig lesz közszemlén, hogy ez idő alatt ellene a felszólalásokat megtehessek. Május 15-től 25-ig az észrevételeket kell megtenni.

* **A koronaérték.** Lassankint minden osztrák értékben kiállított nyomtatványt kivonnak a forgalomból és helyükbe behozzák a koronaértékről kiállítottat. Legujabban a marhavél úrlapokat fogják kivonni a forgalomból és helyettesítik ujakkal. A régi úrlapokat csakis ez év július 31-ig lehet használni.

* **Kinevezés.** Dr. **Bulyovszky József** polgármester **Tóth Ferencz** városi közigazgatási iktatót havi díjassá nevezte ki.

* **A sorozás második napja.** Tegnap folytatták a nagyváradi illetőségűek sorozását. Ez alkalommal a második korosztály, az 1878-ban születettek állottak elő. A tegnapi eredmény is kedvező, amennyiben az előállott 160 fiatal ember közül csak **harminczegy** lett tauglich. A tizenhat önkéntes jogosultsággal bíró közül pedig csak egy, **Szokoly Tamás** joghallgató lett bevéve. Ma a váradi illetőségű harmadik korosztálybeliekre kerül a sor.

* **Kettős gyász.** **Füredi László** megyei gyámpénztárnokot mély gyász sújtotta. Husvét másodnapján temették egyik nővérét: özvegy **Körösi Jánosné** szül. **Füredi Zsuzsánnát** Körösladányban. Április 17-én este pedig másik nővére: özvegy **Balásházy Mihályné** szül. **Füredi Ilka** hunyt el. Temetése ma, csütörtökön délután lesz **Fekete-Győrösön**. A családi gyászjelentés a következő:

Miskolczi Hugóné szül. **Balásházy Emma** és férje, valamint gyermekei **István, Hugó, Ilona** az elhunytak testvérei; özvegy **Sárréthy Jánosné** szül. **Füredi Terézia** Vilma leányával; **Füredi László** nejevel; **Gardig Józsefné**, szül. **Füredi Etelka** férjével és gyermekeivel; **Füredi József** nejevel bánatos szívvel tudatják az önzetlen jó édes anyának, nagynénének és szeretett testvérnek, sógorának, nagynénének és rokannak özvegy **Balásházy Mihályné** szül. **Füredi Ilkának** 1900. év április 17-én este 11 órakor életének 62-ik évében, özvegyiségének 33 évében hosszas szenvedés után történt csendes elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai folyó hó 19-én délután 3 órakor fognak a fekete-győrösi temetőben az ev. ref. egyház szertartása szerint örök nyugalomra tételni. **Fekete-Győrös**, 1900. ápr. 18. Aldott legyen emléke.

* **A debreczeni diákkongresszus alkalmából rendezendő orsz. főiskolai torna és vívóverseny.** A kongresszust előkészítő nagybizottság előkészítette már e versenyeket is és az alább főbb részleteiben közölt tudnivalókat kinyomatva, az ország összes egyetemei és akadémiái valamennyi egyletéhez megküldötte. A körlevél szerint a verseny ideje: 1900. április 28-án délután 3 óra. Színhely: a főiskola udvara. Résztvevők: csakis a kongresszusi hivatalos kiküldöttek. Programterv. I. Vívó verseny. Mérkőzési mód: osztályozási küzdelem. Díjak: 1-ső díj: debreczeni hölgyek emlékdíja. 2-ik díj: aranyérem. 3-ik díj: diszített ezüstérem. 4-ik díj: ezüst érem. 5-ik díj: kis ezüst érem. 6-ik díj: bronz érem. Irányadók: a Magyar Athletikai Klub vívó szabályai. A verseny vezetője **Szigeti Benedek Sándor** debreczeni vívómester. II. Tornaverseny. 1. Versenyen kívül; a) Felvonulás. b) Szabad gyakorlat kézi szerrel. c) Súlyemelés. 2. Versenyek: a) Nyújtón. b) Magasugrás. c) Korlátton. d) Súlydobás távolra. e) Rudugrás magasra. f) Birkózás. Díjak: A nyújtó kivételével, a hol az első díj: arany érem, minden többi szakversenyenél első díj: diszített ezüst érem, második: ezüst érem; harmadik: bronz érem. A versenyek vezetője **Tóth Mihály** főiskolai tornatanár. A jury tagjai később tételnek közé. Részletesen tárgyalja még e programtervezet a szabad gyakorlatokat, valamint az egyes versenyeknél előírt gyakorlatokat a versenyzők tájékozására.

* **Szerencsétlenül járt vadász.** Tragikus eset tartja izgalomban **Vichnye** község és a környékbeli lakosokat, **Albrecht Ede** nyugalmazott erdész és **vichnyi** lakos az ünnepek alatt kiment az erdőbe szalonka-lesre. Estefelé járt már az idő, de az erdő alacsonyabb részében csak nem mutatkoztak a várt szalonkák. **Albrechtnek** ekkor az a gondolata támadt, hogy

a szalonkák feljebb húzódtak, miért is felmászott a hegy meredekebb részére, alant hagyván 14 éves fiát, a ki szintén kiment vele a vadászatra. Alig hogy fölért a hegycsúcra, a szalonkák helyett egy hatalmas farkas toppant elébe. **Albrecht**, a kinek a fegyvere csak apró serétre volt töltve, a veszedelmes vadállattól megijed, s ijedtében egy sziklán megcsuszva elesett, a mered hegyről lezuhant a mélységbe. **Fia**, ki szemmel kísérte apját, rémülve látta apja szerencsétlenségét, de nem segíthetett rajta, mert a kiálló fatörzsek és sziklák a lezuhant testet teljesen összeroncolták úgy, hogy mire fia hozzájutott már élettelenül feküdt egy fatörzs tövében, hol ruhái megakadáltak. A szerencsétlenül járt vadászt családja még azon éjjel hazaszállította s nagy részvétellel temették el.

* **Örült a rendőrség.** Izgató jelenet játszódott le **Bécsben** az ottani rendőrbiztosi hivatalban. Tegnap délelőtt egy elegánsan öltözött fiatal ember jelentett meg és a szolgálatteljesítést követően tudakozódott. Az inspekcziós tisztnek aztán előadta, hogy már napok óta üldözik. Ma le akarta löni üldözőjét az utcán, de revolvere csütörtököt mondott, mert valószínűleg elromlott. A fiatal ember ezt mondván, elővett zsebéből egy revolvert és a rendőrtiszt előtt adta oculus be akarta bizonyítani, hogy revolvere tényleg nem funkcionál. A tisztviselő rögtön felfogta a helyzetet. Kira-gadta a fiatal ember kezéből a fegyvert. A revolvert azonnal megvizsgálták. Eles golyóra volt töltve és kitűnően funkcionál. Ha a tisztviselő idejekorán ki nem ragadja a fiatal ember kezéből, ez őt biztosan lelőtte volna. A merénylő természetesen örült. **Kaposvári** illetőségű és **Brett Jakabnak** hívják. A megfigyelő osztályba szállították.

* **Megmérgezett lakodalmások.** Az elmúlt husvét másodnapja emlékezetes marad **Madocsa** község lakosai között. Ekkor történt ugyanis, hogy a község érdemes birája, **Csepregi János**, férjhez adta **Juliska** nevű leányát és husvét másodnapján tartották meg az esküvőt. Minthogy pedig a bíró háza mindig nyitva szokott lenni a falu népe előtt, a lakodalmon is részt vett minden ép kéz-lábu **madocsa** lakos. Egy közben jött kellemetlen körülmény azonban megzavarta a mulatságot. Történt ugyanis, hogy az örömapa egy tehenet vágatott le a lakadalomra, a mely már rég elhagyta a borjú fogát. Egész délután főtt a paprikás a bográcsokban, a vacsora idejére azonban még mindig kemény volt a hus. A szakács restelte a dolgot, már csak azért is, hogy éppen a bíró házában esik meg vele a szegény. A vendégek is már türelmetlenkedtek, de a paprikás csak nem akart előkerülni, pedig az volt a bevezető étel. A nagy aggodalom között egyik vén asszonynak az a menő eszméje támadt, hogy tegyenek szódát a paprikásba, ettől majd megpuhul a hus. Az aggódó szakács rögtön futott szódáért s biztonság okáért a legerősebb zsir-szódából vett 5 kilót s azt öt bográcsban szélesztotta. Ettől aztán a hus puha lett hamar s nagy örömmel tálalták fel a vendégek között, kik mohó étvágygyal fogyasztották a megszódázott paprikást. Azonban nem sokáig tartott az öröm, mert az elfogyasztott szódás hustól a vendégek közül mintegy hatvanan isszonyu görcsöket kaptak s iszonyu kínok között kellett elszállítani lakásukra. **Kaszás István** belső részeit pedig annyira össze égette a szóda, hogy az bele is halt. A megmérgezett lakodalmások súlyos betegen fekszenek. A gondatlan szakács ellen pedig megtették a feljelentést.

A katonavárosi rablók.

— Saját tudósítónktól. —

Késő estig tartott tegnap a **Scheffer Dávid** és **Gara Miklós** bűnpörének a tárgyalása, amelyről már előzőleg részletesen megemlékeztünk.

Maga a tárgyalás, mint az előre látható is volt rendkívül unalmas volt, úgy hogy a betévedett pár főnyi haligatóság is rövid idő alatt megszökött.

A tegnapi tárgyaláson tünt ki az új eljárásnak a legnagyobb hibája, az hogy mennyi időt rabol el az új eljárás, mert míg a régi eljárás szerint a Schefferék ügyét 2-3 óra alatt letárgyalták volna, az esküdtzéki eljárás szerint a sok formáság miatt a tárgyalás reggel 9 órától este fél 8 óráig tartott.

A tárgyaláson *Millye* Gyula táblabíró elnökölt, a törvényszéki tanács tagjai voltak. *Fassie* Pál és *Kurousszky* Ferencz törvényszéki bírák és *Hermann* Aladár törvényszéki aljegyző.

A vádhatóságot *Korn* Alajos kir. alügyész, a vádlottakat pedig *Váradí* Zsigmond és *Keledy* József ügyvédek képviselték.

Az ügy rövid ismertetése után megalakították az esküdtzéket, melynek tagjai lettek:

Báró *Chappon* Samu, *Zách* János, *Holvéd* Rudolf, *Kóti* Mihály, *Bereczky* Imre, *Zakar* István, *Zsugovits* István, *Kesztyüs* Lajos, *Kenéz* Mihály, *Soós* Pál, *Bondás* Ferencz, *Tóth* Benedek rendes- és *Szabó* József, *Varga* Károly pótesküdtök.

Először az első vádlottat, *Scheffer* Dávidot hallgatták ki. Az ő vallomásán és a viselkedésén meglátszott, hogy ösmerős a törvényszéken. A vádat tagadta, csak is annyit ismert be, hogy a vádlott társa hívta, hogy rabolják ki panaszost, amibe azonban ő nem ment bele.

Hasonlóan tagadott a másik vádlott is *Gara*, aki megtagadta még azt is, amit vádlott társa beismert.

A vádlottak után a panaszost, majd a tanukat hallgatták ki. A nagy számú tanuk nagy része csavargó és többszörösen büntetett ember, akik egy része a vádlottak mellett, a másik része pedig a vádlottak ellen vallott.

Délután a perbeszédre került a sor.

Az esküdtbírósg verdiktje az volt, hogy mindkét vádlottat bűnösnek mondta ki a lopásban s ezért a törvényszék az első rendű vádlottat tekintettel többszörösen büntetett előéletére két évi fegyházra, míg a másodrendű vádlottat öt havi fegyházra ítélte. Az előbbi büntetéséből a vizsgálati fogság által egy hónapot, a másodrendűből pedig két hónapot és tizenhét napot vett kitöltöttnek.

A *Scheffer* védője semmisségi panaszt jelentett be.

EGYESÜLETEK.

A Szigligeti Társaság ülése. A Szigligeti Társaság f. év április hó 20-án, pénteken délután fél öt órakor a Gazdasági és Iparbank helyiségében választmányi ülést tart. *Rádl* Ödön elnök.

A kerületi betegsegélyző pénztár közgyűlése.

A kerületi betegsegélyző pénztár igazgatósága hétfőn, húsvét másodnapján tartotta alakuló ülését. *Rimler* Károly rendőrfőkapitány, mint a felügyelettel megbízott iparhatóság főnöke nyitotta meg az ülést, hogy azt az elnök megválasztásáig vezesse. Az igazgatóság három évre ismét *Láng* Józsefet választotta meg egyhangú lelkesedéssel elnökké, *Stern* Hermant pedig alelnökké. Az ülés lefolyásáról álljanak itt a következők:

Rimler Károly rendőrfőkapitány elnökle mellett ott voltak: *Czimmer* Károly, *Horváth* Ferencz, *Jelinek* Ferencz, *Láng* József, *Löwenstein* Márkus, *Moskovits* József dr., *Stern* Hermann és *Weisz* Lajos igazgatósági tagok, valamint a felügyelő bizottsági és választott bíróság több tagja, *Bodor* Károly dr. főorvos, *Barna*

Armin dr. kerületi orvos, *Sarkadi* Ignác titkár és az iroda személyzet.

Rimler Károly üdvözli az igazgatóság tagjait, a múlt ülés és az évi közgyűlés jegyzőkönyvének fölolvása és hitelesítése után föl-hívja az igazgatóság tagjait, hogy a következő három évi időszakra maguk közül elnököt válasszanak. Lelkes közfelkiáltással *Láng* Józsefet választották meg újra, a kit elnököl *Rimler* Károly örömmel üdvözölte, mert ugymond az igazgatóság bizalma ismét azt a férfit tün-tette ki, akinek neve ugyszólván össze van forrva betegsegélyző pénztár történetével, a sikerek elérésében oroszlanrésze van; ezért megnyugvással néz a humánus intézmény fejlődése elé és kívánja, hogy emberbaráti szereteten alapuló törekvéseit mindenkor érvényesíthesse. *Láng* József megköszöni az általános bizalmat, amely parancsszó neki és a midőn az elnöki tisztet újra elfogadja kéri, hogy alapítás óta jónak bizonyult rendszerre iránt legyen az igazgatóság továbbra is bizalommal, hogy a megkezdett uton zavartalanul haladhassunk.

Az ülés ezután *Láng* József elnökle mellett alelnökké ismét *Stern* Hermant választotta meg, a kit elnök szívélyesen üdvözölt és föl-kért, hogy mint eddig, ezután is hű segítőtársa legyen a pénztár ügyeinek intézésében.

A rovacsoló bizottságba *Markovics* József drt és *Horváth* Ferenczet, a szűkebbkörű bizottságba pedig *Kemény* Bélát és *Weisz* Lajost három havi időtartamra megválasztotta az igazgatóság.

Elhatározták, hogy az orvosi vénnyek felülvizsgálását a jövőben a belügyminiszterium retakszatoráival végeztetik.

A belügyminiszter a balti gyógyfürdővel kapcsolatos munkás szanatórium használatát ajánlja a pénztár tagjainak. Minthogy a Félix- és Püspökfürdő ugyanolyan gyógyhatásúak, mint a balti fürdő, fölkeri az igazgatóság a jelzett két fürdő bérlőjét, hogy a balti fürdő tulajdonosa által fölajánlott kedvezményt a pénztár tagjainak ők is megadják.

Több apró tárgy elintézése után *Sarkadi* Ignác titkár terjesztette elő a pénztár márczius havi forgalmáról szóló jelentését. E szerint márczius hóban belépett 541, kilépett 622 tag, márczius végén a tagállomány 5721, ebből 5258 férfi és 463 nő. A betegedések száma 657 volt. A bevétel márcziusban 5320 kor. 24 fillér, a kiadás 3061 kor. 65 fillér volt. Ezen adatok a mellett bizonyítanak, hogy a pénztár fizetési képessége szilárd alapon nyugszik. Fontosabb esemény, hogy a betegsegélyezésről szóló törvény módosításának küszöbén állunk és amint titkár meggyőződött, a kerületi betegsegélyző pénztárak szövetségét is megalakítják és a különféle pénztáraknak a kerületeikbe olvasztása van tervben; erre mutat a központi értesítőben megjelent miniszteri intézkedés, mely az apró betegsegélyző pénztárakat már is egyre-másra olvasztja be a kerületeikbe. Titkár e jelentését az igazgatóság örömmel vette tudomásul és megbizta az elnökséget, hogy a pénztár hatáskörébe tartozó területen fennálló pénztárak helyzetéről az iparhatóságtól adatokat szerezzen be és a törvény módosítás tervezetének a kerületi pénztárak központi bizottságában törtéendő tárgyalása alkalmával arra az álláspontra helyezkedjék, hogy a jövőben kizárólag csak a kerületi betegsegélyző pénztárak tartassanak fenn.

Végül jelentette elnök, hogy a fekete-erdői orvosi állás megüresedvén, arra az elnökség pályázatot hirdet, a felügyelő bizottság a maga kebelében elnökül *Ullmann* Sándort, a választott bíróság pedig *Helyfi* Sándort választotta meg.

Igazságszolgáltatás.

Egy jótékony-egylet panamája. A fővárosban egész sor jótékony-egylet garázdálkodott az utolsó időkig. Végre a hatóságok megsokalták a jótékony-ság örve alatt folytatott galád üzelmeket s egy kis takarítást végeztek ezen a téren. Talán először tette rá kezét az első magyar általános női betegsegélyző egylet és jótékony-sági körre, melynek több ezer tagja volt.

Az egyletet mintegy nyolcz év előtt *Ag-nelly* Béla volt betűszedő alapította, de »virágzóvá« tulajdonkép a felesége született *Ilovszky* Gizella tette. Ez a ritka ügyes asszony a mellett, hogy leleményességgel verbuválta a tagokat, ügyesen egész légió »disztagot« is szerzett a főpapok és volt miniszterek közül. Mulatságok, zászólótnnepek s eflélék segítségével pedig nagy jövedelmre tett szert.

De bármily tekintélyes volt is a bevétel, a jótékony kiadásokra kevés jutott, hanem annál urasabban éltek *Ag-nelly*ék. Az egylet hivatása az lett volna, hogy betegsegélyeket, orvosi kezelést, kiházasítási segélyeket nyújtson és az árvák nevelését anyagi hozzájárulással támogassa. A belügyminiszterium bezáratta azonban az egyesületet s mikor a VII. kerület előljáróság megvizsgálta a könyveket, *Ag-nelly* és felesége manipulációi a bíróság elé kerültek.

A törvényszék család, sikkasztás és jogtalan elcsatolás miatt helyezte vád alá a derék házaspárt s ügyök főtárgyalását mára tözte ki. A tárgyaláson *Bakonyi* bíró elnököl, a közvédat dr. *Balázs* királyi alügyész képviseli, a vádlottakat pedig *Gál* Jenő ügyvéd védelmezi. A tauuk padján az egylet tagjai közül egész csapat asszony és leány ül.

A vádhatározat *Ag-nelly*éket a következők alapján kéri elítélni: 1893-ban a bevétel 3517 forintra rugott s ebből csak 385 forint jutott jótékonyságra, a következő évben 13.936 forintból 3227 forintot költöttek az egylet céljaira. Vagyis *Ag-nelly* és felesége elköltöttek három év alatt 30000 frtot s ebből a tagok csupán 8046 frtot élveztek. A többi a vádhatározat szerint az ő zsebeiben rekedt volna.

A tárgyaláson azzal védekeznek a vádlottak, hogy ők a közpénzekből mit sem kültöttek a maguk céljaira s ha mégis hiány mutatkozik, ez onnan van, hogy a vizsgálatot teljesített előljáróság a legtöbb kiadást nem fogadta el igazoltnak.

Ítélet csak késő délután, esetleg holnap lesz.

A nagyváradí kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Dobósfy* Alajos.

394 Erdei Juliánna — Erdei Sándor.

427 Balkus József — Balkus Jánosné.

1072 Guttman Albert — Fülöp Jakab.

1021 Lukács Antal s társa — Ember István s társa.

Előadó: *Dr. Imrik* Péter.

687 Beck József ezég ügye.

745 Alföldi takarékpénztár — Fényes György s társa.

757 Alföldi takarékpénztár — Fényes György s társa.

750 Held B. — Stern Arthur.

793 Mark Antal s t. — Schiebl Florián.

814 Geiger Simon — Csanádi F. s t.

827 Fülöp Józsefné s társa — Popper Manó.

879 Szüle Lajos — Stern J. Lajos s társai.

892 Turbucz Gyula — B. Szabó Istvánné.

999 Turbucz Gyula — B. Szabó Istvánné.

Előadó: *Bócz* Géza.

3698 Burszas György — Burszas György s társa.

3796 Erős Eszter — özv. Csapó Jánosné s társa.

3827 Felnekán Petru — Felnekán Dimitrie s társa.

Előadó: *Czvek* Kálmán.

3648 Glüch Henrik — N. Károlyi keresk. iparbank.

3668 Pesti Hazai I. tkpénztár — Ürményi Pálné.

71 Pesti Hazai I. tkpénztár — Ürményi Pálné.

72 Pesti Hazai I. tkpénztár — Ürményi Pálné.

112 Délmagyarországi gazdasági bank — Ürményi Pálné.

SZINHÁZ.

Jászai a Vigszínházban.

Budapest, április 18. (Saj. tud. táv.) Ma mutatkozott be *Jászai Mari* a Vigszínházban Racine Fedrájában az előtt a nagy ünnepi hangulatu közönség előtt, mely most eljött őt bámulni a Nemzeti Színházból a Vigszínházba. A színház összes lámpái kigyuladtak erre az ünnepélyes alkalomra s a midőn az ünnepelt művésznő a színen először megjelent, oly fogadtatásban részesült, a milyenben még azon a színpadon senki sem. Egyszerre egy egész virág erdőt nyujtottak feléje, a műkertészet remekeit, továbbá több arany, ezüst babérkoszorút stb.

Az első taps mintegy tíz percig tartott folytonosan, mely alatt a nagy tragika elérzékenyülve hajlongott és köszöngött. Az egyes fölvonások végén ismétlődött ez a jelenet, sőt a 3. és 4-ik felvonások között a vasfüggöny ajtaját is kikellet nyitni. A közönség szinte hártart nem ismert rokonszenvének, tetszésének nyilvánításában. Egyéb személyi motívumoktól is eltekintve, az előadás valóban megfelelt minden várakozásnak. Az egyes szereplők között különösen *Hunyadi Margit* tűnt ki Oenoné szerepében. Soha még ilyen ünnepélyt a Vigszínház falai nem láttak.

REGÉNY-CSARNOK.

EL MATARIFE.

Francziából fordította: V. A.

II. 15

Mialatt szemeimet rajta felejtettem, életemben egyszer közönyösen a pelota iránt, a játék nézők merev csendje közepette folytatódott, mert a Guipuscoa-beliék sokkal erősebbek voltak, mint a Labourd-iak és azokat mindinkább legyőzték. Általában meglátja, hogy a spanyol játékosok feltűnnek a francziákat, mert jobban engedelmesebbnek a játék vezetőjének. Ezek 15 ütést tettek egyszerre, oly jól, hogy a játék 10-12 tétel helyett csak 3-4 tételt vet igénybe, pedig két órára volt tervezve. A Labourd-iak, kik természetesen elvesztették a nagy játékot, nehezen nyomták el haragjukat, míg a győzők diadalmas arccal sétáltak fel alá az arénán.

Garmendia épen előttem ment el, rám ismert, megállt s goromba vigyorgással így szólt hozzám: — Igazán kár, hogy te nem voltál ezen ügyetlenek közt. Kettős öröömöm lett volna, ha téged is legyőztek volna, mint azokat. — Lángpiros lettem s körülöttem a harag moraja hallatszott. — Kisérsd meg, győzz le mondtam Garmendiának. A Labourdiakért visszatörölésük vagyunk adósok s én fogom vezetni a játékot. Kihilak téged és összes Guipuscoa-beli társaidat.

Lelkesült hurráh követte szavaimat, Garmendia nem tudott válaszolni. A Sare-i fiatal emberek és még néhányan hozzám csatlakoztak és a játék az előbbi bírák mellett újra megkezdődött, én vezettem majd mindig a védelmet, az errebota lábához telepedve, ezen falhoz küzdőtér mélyében, mely a játék legnehezebb pontja. Megtanultam ez nap, hogy az ember tud cselekedni szeretettjének szemei előtt és én sohasem voltam megrészegeve a küzdelemtől, ha ugyan ez megvan némely küzdelemnél. A tapsok késedelem nélkül felhangzottak és a fogadók ezüst pénzei minden oldalról hulltak a földre. A játékot egész az éjszakáig elhúztuk, a mikor a legutolsó pont is mienk lett a bravók és örömszaj közepette. Képzelteti örömet és büszkeségemet, midőn a tömeg

közt, mely körülött, láttam jönni felém Errecalde-ot és leányát, hogy szerencsét kívánjanak a győzelemhez. Ascain polgármestere mértőleg kiemelte az én jobb tetteimet és megragadva kezemet, ünnepélyes hangon mondta: — Fiatal ember, ha így folytatja, egykor disze lesz a mi labdajátékunknak, melyet hosszú ideig a spanyolok uraltak. Ön újra visszavivja Perkaín és Carruchet dicsőségét. — Megköszöntem ezt a méltóságtejes embernek; de az a mosoly, melylyel Errecalde kisasszony kísérte atyja jókívánatait, több hatást gyakorolt rám.

(Folyt. köv.)

Marakodás a holttesten.

— Kina bomlása. —

A világtörténelem nemsokára ismét egy nagyjelentőségű történelmi tényre lesz gazdagabb. Ismét az a hirhedt *osztokodási rendszer* fog uralkodni, melynek már nem egy elgyöngült hatalom esett áldozatul és esni fog ezután még inkább, ha az fog kitűnni, hogy ez a rendszer nemcsak a XVIII. század végén vált be, hanem beválik a jelenben is. — Nincs arra kilátás, hogy ez a rendszer ne váljon be a jelenben s azért remeghetnek mindazok a kis halacsok, a kikre a nagyhatalomnak nevezett csethál ráveti tekintetét, mert a biztos felfalás veszedelme előtt állanak.

Budapest, április 18. (Saját tud. táv.)

A »Köln. Ztg.« azt a szenzációs világpolitikai hírt kürtöli világgá, hogy *Oroszország* a kina birodalom bomlása folytán az összes hajóhadát egyesíteni szándékozik a keletázsiai vizekre, hogy minden pillanatban készen álljon a lecsapásra.

Németország is erősen gyűjti hajóhadát hasonló célzattól *Nagasaki* mellett.

TAVIRATOK.

A hirdetési bélyeg eltörlése.

Budapest, április 18. (Saját tud. táv.)

A pénzügyi bizottság ma tartott ülésében vette tárgyalás alá a hirdetési és naptár bélyeg eltörléséről szóló törvényjavaslatot. *Neményi Ambrus* azt ajánlotta, hogy a két eltörölt adó helyébe a *kártyabélyeg* emeljék föl. *Lukács* pénzügyminiszter és *Kossuth* Ferencz javaslatát a bizottság elfogadta. Ugyancsak elfogadta a bizottság az *értékpapír adóról* szóló javaslatot is.

Charusek meghalt.

Budapest, április 18. (Saját tud. táv.)

Charusek Rezső világhírű sakkozó, ki a sakversenyeken már sok babért szerzett a magyar sakkozó hírnevének, az éjjel *Tétényben elhunyt*. *Charusek* még csak 28 éves volt, betegsége a mellbetegség volt, mely miatt már 2 év óta orvosi rendeltetire nem sakkozhatott.

Transzvál.

London, ápr. 18. *Roberts* lord jelenti Bloemfonteinből tegnapi kelettel: Az angolok Wepenernél mégis körül vannak zárva a búroktól, a kik azonban nem mernek erőlesen támadni, mert aggódnak

az összeköttetés miatt. Az angol csapatok két felől nyomulnak elő Wepener fölmentésére Reddersburgon és Rouxvillen át. Rouxvillenek e hó 15-én történt visszafoglalása alkalmával a búrok visszavonultak. *Brabant* tábornok rendeltére nagy jelentőségű letartóztatások történtek.

London, április 18. A Reuter-ügynökségnek egyik tudósítója a ki Plumer ezredes csapatánál Gabenoresban van e hó 6-iki kelettel a következőket jelenti: A Mafeking előtt álló ellenséges tüzérségnek kitűnő lovai vannak. A géplövegek könnyű járművekre vannak szerelve, minden járműbe pedig négy erős ló van fogva. Az angolok a marikói kerületben végzett rekognoszkálásuk alkalmával úgy látták, hogy a vetések kitűnően állanak és hogy a transzváliaknak aligha lesz hiányuk élelmiszerekben.

London, április 18. *Roberts* lord le-sújtó kritikája folytán az angol hadügy-minisztérium *Warren* tábornokot kábel-távirattal visszahívta.

Gyászmise tüntetéssel.

Páris, április 18. A Notre Dame templomban ma volt a gyászistentisztelet *Willebois* ezredesért. A gyászmisén nagy előkelőség volt jelen, a többek között Le Maitre, Mercier, Coppee stb. Az istentisztelet után a nacionalisták és republikánusok között véres verekedés tört ki, melyben egy rendőrtiszt is súlyosan megsebesült.

A francziák Marokkóban.

London, április 18. A Reuter-ügynökség jelenti Tangerből: Thuat és Igli megszállása a francziák részéről Marokkó hivatalos köreiben nagy izgatottságot keltett. Egy főbb hivatalnok ideérkezett, hogy formálisan tiltakozzék a megszállás ellen. Attól tartanak, hogy a Tafiletel való nagy jelentőségű kereskedelem Algéria felé fog terelődni a marokkói államkincstár rovására.

Oroszország mozgósít.

Varsó, április 18. Oroszország készülődik. Ma 20,000 ember indult a Buchari felé, a határra.

Az aostai herceg Magyarországon.

Budapest, április 18. Turinből táviratilag jelentik nekünk: Az aostai herceg — valószínűleg lovak vásárlása végett — Magyarországra utazott.

KÖZGAZDASÁG.

A zónatarifa.

A *Vasuti és Közlekedési Közlöny* értesítése szerint a kereskedelemügyi miniszter már utasította a magyar kir. államvasutak igazgatóságát, hogy a teljesen bevált rendszernek építésben tartása mellett, oly irányban dolgozza át, hogy a középső távolságok (az 1—13-ik távolsági vonalszakaszok) viteldíjai 20%-kal mérsékeltesse, még pedig úgy a személy-, mint a gyorsvonatoknál. Minthogy pedig ezen 20%-kal leszállított árakat a 225 kilométeren felüli, több mint 1000 kilométernyi távolságokra vonatkoztatlanul önként érhetőleg alkalmazni nem lehet és a helyes átmenet elérhetése végett, a díjszabály 6 új zónával fog megtoldatni, melyekből az 5 első egyenkint 25, 6-ik (az új 19-ik zóna) pedig 50 kilométer hosszal alapított meg. Ezen új 6 zóna három elsőjében a 20%-os mérséklés csökken olyképpen, hogy a mai, már 225 kilométernél elért maximális (14. zónájú) árak csak 323 kilométernél éret-

nek el, mely az utazások nagy részét magában foglaló távolságig, tehát általánosan mérsékeltek a viteldijak.

A következő három új zónában azután tehát oly nagy távolságokban, melyeknél az egyébiránt magában véve igen olcsó vasúti viteldijak csekély változása az ilyen hosszú utazásoknál összekötött egyéb kiadásokkal (bérkocsi, podgyász, éjszakázás stb.) szemben szerepet nem játszik, a viteldijak némileg nagyobb, a mai maximális viteldijakkal szemben azonban csak 1-2 forinttal magasabb összeg állapították meg, mely árak azután a 400 kilométernél nagyobb távolságokra (az új 20-ik zónában) úgy mint eddig a 14. zónában változatlanul maradtak. Ezen csekély felemelésért azonban bő kárpótlás nyújtatik az által, hogy a miniszter megengedte, miszerint ezentúl a 20-ik zónájú jegyekkel is az utazás egyszer meg lesz szakítható, valamint 24 óránál nagyobb időt igénybe vevő utazás is meg lesz egy ilyen jeggyel tehető.

Az új zónatarifa alapján a személyvonat III. osztályán a szállítási díj ekként fog alakulni:

Távolság Km.-ig	Zóna	Viteldij regi	Viteldij új
25	I	50	40
46	II	100	80
55	III	150	120
70	IV	200	160
85	V	250	200
100	VI	300	240
115	VII	350	280
130	VIII	400	320
145	IX	450	360
160	X	500	400
175	XI	550	440
200	XII	600	480
225	XIII	700	540
250	XIV	800	600
275	XIV	800	660
300	XIV	800	720
325	XIV	800	800
350	XIV	800	900
400	XIV	800	1000
400-ontul	XVI	800	1100

Az új tarifát az eddigi intézkedések szerint ez év július 1-én akarják életbe léptetni.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. ápr. hó 17-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.40—13.80. Kétszeres buza 11.20—10.60. Rozs 10.80—10.40. Arpa 10.60—9.90. Zab 9.80—9.40. Tengeri: 10.40—10.—. Borsó 30.—. Lencse 34.—. Bab 12.80. Köleskása 24.—. Burgonya 4.10. 100 kiló lángliszt 27.—. zsemlyelisz 25.—. fehérkenyér liszt 24.—, barnakenyér liszt 21.—. széna fuvarral 4.30, szalma 1.—. Szalonna —.98, 6 kiló zsup-szalma —14, 150 dkg alom-szalma —08. 1 köbm. bükkfa 6.40, tölgyfa 6.—, cserfa 6.60, 100 kiló marhahús —.96, öntött gyertya —.90, Lámpaolaj —.80. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.64, Szilva-pálinka 1.80. Szesz 1.90. 1 mm. kőso 21.44, nyers fagyú —.46. olvaszt. fagyú 64.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 64.—, uj bor 42.—, mész 2.40, kemény faszén 3.40, puha faszén 3.—, kendermag 20.—. köles —.—. repce —.—, dió 58.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 54.—. Egy kilogramm savanyú káposzta 24, szalonna 1.12, sertéshus 1.—. 4. juh-hus 68, veres hagyma 16, fog-hagyma 48, bors 2.—, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1899. április hó 17-ről.
Egy pár első rendű jármás ökör 620—680, egy pár másodrendű jármás ökör 490—590, egy pár harmadrendű jármás ökör 250—480, 1 drb fejős tehén 100—240. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 148—200. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 114—164. 1 drb. veres borju 14—30, 1 drb. fél éves borju 32—44, 1 drb egy éves borju 46—68, két éves borju 68—144. 1 drb hizott sertés 86—136, 1 pár fél éves 28—36, 1 pár egy éves sertés, 38—64, 1 pár két éves sertés 66—118. 1 drb igás ló 140—260, 1 pár ökörbőr 34—42, 1 pár tehénbőr 24—32. 1 pár bojubőr 10—16 1 pár lóbor 10—20.

Forgalmi kimutatás 1899. évi április hó 17-ről. Tiszta buza körülbelül 250 hltr, kétszeres buza 70 hltr, rozs 180 hltr, árpa 100 hltr. zab 120 hltr, tengeri 240 hltr, burgonya 190 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 38

drb, félhizott 52, sovány 40, süldő 130, malac 180, hizott marha —, jármás ökör 110 fejős tehén 80, borju 78, bivaly 2, juh és kecske 260, ló 123.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, április 18.

Az irányzat csendes.

Osztrák hitel	—	—	—	—	—	369.90
Magyar hitel	—	—	—	—	—	368.—
Allamvasut	—	—	—	—	—	323.25
Rimamurányi	—	—	—	—	—	312.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	234.25
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	—

Határidők.

Budapest, április 18.

Buza októberre	—	—	—	—	—	7.80
Buza áprilisra	—	—	—	—	—	7.67
Uj tengeri	—	—	—	—	—	5.40
Rozs okt.	—	—	—	—	—	6.79
Zab okt.	—	—	—	—	—	5.38
Káposzta, repce, aug.	—	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. április 18-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	—	97.—
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	93.65
Magyar vasuti kölesön aranyban 4,1/2%	—	—	—	—	—	101.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2,1/2%	—	—	—	—	—	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	92.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	98.10
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	94.—
Magyar nyereség-sorsjegy-kölesön	—	—	—	—	—	164.50
Tiszasabályozás és szegedi sorsjegyek kölesön	—	—	—	—	—	140.—
Osztrák járadék papirban	—	—	—	—	—	99.—
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	—	98.90
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	—	98.50
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	—	99.20
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	—	186.50
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	—	17.65
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	—	733.50
Osztrák hitelintézet részevény	—	—	—	—	—	736.—
Párisi vista	—	—	—	—	—	96.40
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	—	19.26
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	—	118.30
London vista	—	—	—	—	—	242.75
20 márkás arany	—	—	—	—	—	23.67

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. évi október 1-től.

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.			Vaskóh—Belényes—Nagyvárad			Nagyvárad—Gyoma			Gyoma—Nagyvárad.		
V. v.	Sz. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.		V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.	
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 30	Nagyvárad ind.	5 50	1 54	Gyoma ind.	3 40	2 30
V.-Velenceze >	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya >	4 42	2 43	Ósi >	6 09	2 08	Déva-Ványa >	4 37	3 35
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	Szudrics >	5 09	3 12	Uj-Palota >	6 24	2 22	Körös-Ladány >	5 13	4 22
Kardó >	4 50	3 27	Belényes >	5 37	3 52	Gyires >	6 41	2 34	Szeghalom >	5 40	4 50
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	Sonkolyos >	5 58	4 15	Körösszeg >	7 02	2 53	Vésztő >	6 12	5 20
Tasádfő >	6 07	4 31	Belényes-Ujlak >	6 10	4 27	Szakál >	7 39	3 22	Kót >	6 38	6 00
Drák-Cséke >	6 30	4 45	Borz >	6 19	4 37	Nagy-tóti >	7 55	3 36	Iráz >	6 52	6 20
Magyar-Cséke >	6 50	4 55	Sólyom >	6 35	4 58	Komádi >	8 25	3 49	Komádi >	7 10	7 06
Dusesd >	7 05	5 12	Gyanta >	6 56	5 19	Iráz >	8 42	4 06	Nagy-tóti >	7 22	7 15
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	Hollód >	7 10	5 34	Két >	9 19	4 31	Szakál >	7 48	7 48
Hollód >	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	Vésztő >	9 44	4 56	Körösszeg >	8 11	8 13
Gyanta >	8 12	6 11	Dusesd >	7 55	6 34	Szeghalom >	10 34	5 47	Gyires >	8 33	8 22
>	8 38	6 36	Magyar-Cséke >	7 8	6 49	Körös-Ladány >	11 —	6 05	Uj-Palota >	8 47	8 54
>	7 8	6 50	Drág-Cséke >	8 26	7 17	Déva-Ványa >	12 03	6 55	Ósi >	9 03	9 13
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	Tasádfő >	8 40	7 33	Gyoma érk.	12 45	7 40	Nagyvárad érk.	9 20	9 32
Sonkolyos >	9 18	7 13	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	Nagyvárad—Ermihályfalva			Ermihályfalva—Nagyvárad.		
Belényes >	10 04	7 47	Kardó >	9 27	8 31	Vegyes v.			Sz. v.		
Szudrics >	10 27	8 09	Félix-Fürdő >	9 40	8 45	Nagyvárad ind.	6 50	4 10	Ermihályfalva ind.	5 05	5 20
Lunka-Rézbánya >	10 56	8 34	V.-Velenceze >	10 01	9 09	B.-Püspöki >	7 17	4 26	Érselind >	5 37	6 00
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	Bihar >	7 44	4 49	Székelyhid >	6 14	6 23
Székelyhid—Margitta			Margitta—Székelyhid			Vegyes v.			Sz. v.		
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45	Paptamási >	8 13	5 15	Nagykágya >	6 27	7 00
Apátkeresztur >	10 46	8 41	Monos-Petri >	4 46	4 56	Gyapoly >	8 29	5 30	B.-Diószeg >	6 42	7 20
V.-Ábrány >	11 03	8 55	V.-Ábrány >	4 57	5 08	B.-Diószeg >	8 52	5 48	Gyapoly >	6 59	7 38
Monos-Petri >	11 16	9 06	Apátkeresztur >	5 13	5 26	Nagykágya >	9 07	6 02	Paptamási >	7 24	8 04
Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid érk.	5 54	6 07	Székelyhid >	9 40	6 24	Bihar >	7 45	8 28
						Erselind >			B.-Püspöki >		
						Ermihályfalva érk.			Nagyvárad érk.		
						10 08			8 04		
						6 47			8 48		
						7 21			9 09		

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint vankitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.
*gal jelzettek feltételes megálló helyek.